

ЧОЛОВІК ТА ЖІНКА: ЗНАЙОМІ НЕЗНАЙОМЦІ

Скнар Оксана,

канд. психол. наук, с.н.с. Інституту

соціальної та політичної психології НАПН України,

член правління ВГО «Арт-терапевтична асоціація» (Київ)

Трансформації, що повсякчас відбуваються в сучасному *постмодерному* суспільстві, позначаються на умовах повсякденного буття людей, а також є відображенням змін в їхніх потребах, бажаннях, прагненнях, очікуваннях, уявленнях і моделях поведінки, що, в свою чергу, стимулює й розвиток арт-терапії як найбільш екологічного і м'якого напрямку психотерапевтичної роботи та водночас потужного методу розвитку особистості за допомогою цілющих ресурсів різних видів мистецтва.

Постмодернізм – як напрям сучасного мистецтва, філософії та науки загалом – є провісником нового постіндустріального суспільства, для якого особливого значення набувають: цінність інформації, загальний плюралізм, відмова від серйозності [1; 3; 5]. Він виник передусім як *візуальна культура* та зосередився на *моделюванні дійсності* шляхом експериментування зі «штучною» реальністю (а не на відображенні дійсності, як було раніше). Для постмодернізму характерні: увага до *візуальних способів* концептуалізації й *передачі суб'єктивного досвіду* людини; відмова від повчальності; відмова від пошуку істини чи визнання принципової неможливості її віднайдення (бо істина є не реально існуючим, а «сконструйованим» в результаті застосування тих чи інших дискурсивних практик феноменом), та ін. [1; 3; 5].

Постмодернізм у той чи інший спосіб відображає зміни в організації психіки сучасної людини. Як відгук на актуальні потреби, інтереси, бажання наших сучасників, арт-терапевти все частіше застосовують новітні форми і стратегії авангардного мистецтва і перспективні підходи, що відповідають природі творчих процесів особистості. Одну з них – інсталяцію – ми використаємо як засіб дослідження сучасних образів Чоловіка та Жінки. В інсталяції звичні речі й буденні предмети зазвичай отримують новий, часом

зовсім несподіваний смисл завдяки їх незвичному застосуванню чи неординарному комбінуванню.

Цього разу зануримося до світу актуальних переживань, уявлень учасників майстер-класу про образи Чоловіка та Жінки, про гендерні ролі та їх роль в житті сучасної людини; доторкнемось до ресурсів власного потенціалу мужності й жіночності.

Завданнями арт-терапевтичної роботи на майстер-класі є:

- актуалізація і вираження почуттів, пов'язаних із заявленою тематикою, а також їх усвідомлення й інтеграція;
- дослідження спектру уявлень групи про якості, притаманні сучасним чоловікові та жінці, так само як і тих, яких їм не вистачає;
- укріплення образу «Я» та гендерної ідентичності;
- розвиток навичок рефлексії гендерних особливостей людини;
- актуалізація внутрішніх і зовнішніх ресурсів мужності / жіночності;
- активізація творчого потенціалу особистості (групи);

Участь у майстер-класі «Чоловік і Жінка: знайомі незнайомці» дозволить учасникам унаочнити найрозповсюдженіші типажі сучасних чоловіка і жінки; прояснити приховані смисли і значення, пов'язані з цими образами; усвідомити багатограність Чоловічого і Жіночого «начал» особистості; визнати їх сильні сторони; зрозуміти, чого (яких якостей, можливостей, ресурсів, особливих стратегій поведінки, тощо) бракує та означити шляхи їх розвитку. Запрошую до незабутньої й дивовижної подорожі до себе, що відкриває для кожного з нас нові можливості, дає змогу доторкнутися до не використовуваних ресурсів й активізувати їх, підсилити відчуття власної значущості, гідності, наснажує на віру в себе, надихає на творчі експерименти, привносить радість у життя.

Література:

1. *Арт-терапия в эпоху постмодерна* / Под ред. А.И. Копытина. – Спб. : Речь; Семантика-С, 2002. – 224 с.

2. *Баер У.* Творческая терапия – терапия творчеством / Удо Баер [пер. с нем. Е. Климовой и В. Комаровой]. – М. : Класс, 2013. – 552 с.
3. *Гройс Б.* Топология современного искусства [пер. с англ. А. Бобрикова] / Борис Гройс // Художественный журнал. – № 61 / 62. – С. 6 – 12.
4. *Скнар О.Н.* Коллаж в арт-терапевтической работе с темой «Мужчина и Женщина» // Простір арт-терапії: Зб. наук. ст. – К.: Міленіум, 2008. – Вип. 2 (4). – С. 119–128.
5. *Трунов Д.Г.* Перформанс как арт-терапевтическая техника / Д.Г. Трунов // XX Мерлинские чтения: «В.С. Мерлин и системное исследование индивидуальности человека»: Матер. межрегион. юбилейной науч.-практич. конф. В 3 ч. – Часть II. – Пермь: Перм. гос. пед. ун-т, 2005. – С. 312-321.